

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering voor het uitvoeren van een hulpprogramma voor geblokkeerde ontwikkelingstrajecten
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse regering besliste op 10 juni 2022 om de doorstart van fase 2 van het jeugddelinquentierecht te temporiseren door de startdatum van 1 september 2022 te brengen op 1 maart 2023. Eén van de randvoorwaarden voor de doorstart van fase 2 op 1 september 2022 – met name de realisatie van het ‘veilig verblijf’ bij private voorzieningen, als alternatief voor de opvang van jongeren uit een verontrustende opvoedingssituatie in de Gemeenschapsinstellingen – was op 10 juni 2022 niet volledig vervuld.

Met bijgaand voorontwerp van besluit wenst de Vlaamse Regering de contouren van een hulpprogramma te verankeren in functie van de definitieve doorstart van het ‘veilig verblijf’ in de jeugdhulp, zodat de geplande start van fase 2 van het jeugddelinquentierecht kan doorgaan.

Het voorgestelde hulpprogramma is erop gericht om voorzieningen maximaal te ondersteunen bij de doorstart door in te zetten op intensieve, intersectorale samenwerking, onder meer om een breakdown van de trajecten te vermijden. Het ontwerpbesluit expliciteert de doelgroep van het hulpprogramma, de inhoudelijke opdrachten, de verwachtingen met betrekking tot de partners en de netwerkaanpak.

De erkenningsvoorwaarden voor voorzieningen veilig verblijf en GES+ worden aangepast in die zin dat zij verplicht deel zullen uitmaken van het hulpprogramma ‘geblokkeerde trajecten’, en behoudens uitzonderingen voor specifieke GES+ voorzieningen, hun aanbod in dat kader zullen inzetten.

Dit besluit kwam tot stand in nauw overleg met de stakeholders (voorzieningen, cliënten, magistratuur, Agentschap, ...). De samenwerkingsverbanden worden de komende maanden geformaliseerd en wordt het hulpprogramma verder op punt gesteld.

Bijlagen:

- Voorontwerp van besluit
- Advies Inspectie van Financiën

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT

Beleidsveld: Opgroeien

Inhoudelijk structuurelement: jeugdhulp

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Besluit van de Vlaamse Regering dd. 10/06/2022 (VR 2022 1006 DOC.0647)

Op 25 maart 2022 wijzigde de Vlaamse Regering het decreet over het jeugddelinquentierecht, de Jeugdbeschermingswet en het decreet integrale jeugdhulp met het oog op de inwerkingtreding van fase 2 (versterkte werking van de gemeenschapsinstellingen), zoals voorzien in het decreet over het jeugddelinquentierecht. Dat decreet voorziet dat de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding van fase 2 bepaalt, nadat de nodige randvoorwaarden zijn gerealiseerd. Eén van de randvoorwaarden voor de doorstart van fase 2 op 1 september 2022 – met name de realisatie van het ‘veilig verblijf’ bij private voorzieningen, als alternatief voor de opvang van jongeren uit een verontrustende opvoedingssituatie in de Gemeenschapsinstellingen – was op 10 juni 2022 niet volledig vervuld. De Vlaamse regering besliste om de doorstart van fase 2 te temporiseren tot 1 maart 2023. Ze hechtte daarvoor opnieuw haar definitieve goedkeuring aan het ontwerpdecreet dat het decreet over het jeugddelinquentierecht, de jeugdbeschermingswet en het decreet integrale jeugdhulp wijzigt. Het Vlaams parlement keurde de voorgestelde aanpassing goed op 13 juli 2022.

Wetgevingsadvies

Het bijgaande voorontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/33 van 9 februari 2023.

2. INHOUD

A. ALGEMENE SITUERING

Capaciteit veilig verblijf

De ombouw tot en uitbreiding van veilig verblijf vinden hun oorsprong in het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht van 15 februari 2019 dat de principiële keuze maakt om de gesloten begeleiding van minderjarige delictplegers duidelijk te scheiden van die van minderjarigen, die omwille van een verontrustende situatie tijdelijk niet in hun thuissituatie of in een open setting kunnen verblijven, maar waarbij er wel nood is aan een veilige omgeving.

Hiervoor werd een nieuw aanbod ontwikkeld, het veilig verblijf, dat ook in het erkenningsbesluit van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidievoorwaarden voor voorzieningen in de jeugdhulp legistisch werd verankerd. De programmatie van dit aanbod gebeurde op basis van de reële vraag naar plaatsingen in de gemeenschapsinstellingen voor jongeren die geen delict gepleegd hadden.

We zullen een totaal creëren van 163 plaatsen veilig verblijf: 132 plaatsen als netto-capaciteitsuitbreiding en 31 plaatsen, de vroegere proeftuinen, omgebouwd. Deze capaciteit is op basis van het programmabesluit als volgt toegekend aan de voorzieningen:

1 De Lovie - Poperinge (6 jongens)	8 Wagenschot - Nazareth (6 jongens)	15 Klavier - Merksplas (6 jongens)
2 Vereniging Ons Tehuis - Ieper (12 meisjes)	9 Ruyskensveld - Erembodegem (6 meisjes)	16 MPI Oosterlo - Oosterlo (6 meisjes)
3 ST-Idesbald - Roeselare (6 jongens)	10 De Vijver - Deurne (6 meisjes)	17 Leemwinning - Mechelen (6 jongens)
4 Tordale - Torhout (6 jongens)	11 Wingerdbloei - Antwerpen (6 meisjes, 12 jongens)	18 Minor-Ndako - Leuven (6 meisjes)
5 Don Bosco - Eeklo (6 jongens)	12 Emmaïs Antwerpen - Antwerpen (13 meisjes)	19 MFC Levenslust - Dilbeek (6 jongens)
6 De Triangel - Eeklo (6 meisjes)	13 Elegast - Antwerpen (6 jongens)	20 De Wissel - Leuven (6 meisjes)
7 Hagewinde - Lokeren (6 jongens)	14 Zorgbedrijf - Antwerpen (6 jongens)	21 Heem - Sint-Truiden (6 meisjes, 12 jongens)

Ondanks eerdere vertragingen – omwille van Corona en daarmee gepaard gaande vertragingen in infrastructuurprojecten – zijn vanaf 1 maart 2023 127 van de voorziene 163 plaatsen operationeel.

Daarenboven werd aan drie voorzieningen een tijdelijke erkenning gegeven om voor dezelfde doelgroep veiligheid te installeren in extra, intensieve trajecten, in afwachting van de verdere realisatie van definitieve plaatsen. Zo besliste de Vlaamse regering op 10 november 2022 om aan de vzw Cidar een tijdelijke projectsubsidie toe te kennen voor een project waarin zij samen met partners tot 6 veilige trajecten voor jongeren met zeer intensieve ondersteuningsnoden voor wie een vorm van 'gesloten' jeugdhulp aanbevolen is, zullen realiseren. De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin kende op 7 december 2022, resp. op 16 december 2022 een tijdelijke subsidie toe aan de vzw Oranjehuis en de vzw Don Bosco voor de realisatie van elk 3 dergelijke trajecten.

De totale beschikbare capaciteit op 1 maart 2023 bedraagt op zo: 139, 127 plaatsen 'veilig verblijf' en 12 extra intensieve trajecten. Verdere navraag bij de betrokken voorzieningen leert dat het aantal plaatsen eind 2023 145 zal bedragen, om in 2024 de voorziene 163 te bereiken. We benadrukken ook dat de 40 plaatsen time-outcapaciteit in de gemeenschapsinstellingen behouden blijven.

Door de gefaseerde opstart van veilig verblijf zien we dat het aandeel jongeren met een VOS-vordering in de gemeenschapsinstelling (zowel ingestroomd als op wachtlijst) al sterk afgenomen is. Op vandaag verblijven er nog slechts 6 jongeren met een VOS-vordering in de gemeenschapsinstelling. Om de uitstroom verder te verzorgen, zonder in een situatie te komen dat jongeren plots niet meer in de gemeenschapsinstelling zouden mogen blijven, werden decretaal overgangsbepalingen voorzien in functie van een zorgzame transitie voor de uitstroom van deze nog aanwezige jongeren met een VOS-vordering.

Versterking veilig verblijf en GES+

Ondanks de grote inspanningen van veel actoren in de jeugdhulp, blijft de groep jongeren, die nood heeft aan een veilig verblijf, de jeugdhulp sterk uitdagen. Dit was bijvoorbeeld de aanleiding voor de opmaak van de verbeternota 'geblokkeerde ontwikkelingstrajecten' in juli 2018, en in 2021 nog de aanleiding voor het kinderrechtencommissariaat om een dossier 'gewoon complex' uit te werken.

We zien vandaag dat het voor individuele voorzieningen – nog los van de actuele krapte op de arbeidsmarkt – moeilijker en moeilijker wordt om jongeren met een profiel 'veilig verblijf' zonder de medewerking van andere organisaties te (blijven) begeleiden. Vanuit de opvolging van de eerste opgestarte settings voor veilig verblijf weten we dat het beschikbaar hebben van bedden capaciteit, hoewel zeer belangrijk, niet voldoende is om jongeren met nood aan geslotenheid intensief te ondersteunen. Geen enkele organisatie kan een dergelijk traject alleen vormgeven.

In de operationalisering van deze extra capaciteit is het namelijk van belang om dit aanbod meteen ook te verbinden met andere expertises, zodat jongeren die in veilig verblijf terechtkomen ook een aangepast en veilig hulpverleningstraject kunnen doorlopen.

Voor jongeren op het snijvlak van jeugdzorg, ondersteuning voor jongeren met een handicap, kinder- en jeugdpsychiatrie, en met zeer vaak een justitiële component werden met het besluit van de Vlaamse Regering betreffende het intersectoraal zorgnetwerk van 9 oktober 2015 drie intersectorale zorgnetwerken in Vlaanderen opgericht. Uit de evaluatie bleek dat het betreffende besluit – het gevormde expertisenetwerk en de bijhorende extra middelen per jongere – mogelijkheden schiep voor de jongere op trajectniveau. We bundelen de krachten voor dit hulpprogramma in overeenstemming met de drie intersectorale zorgnetwerkregio's en verbinden de toekomst van deze netwerken aan het voorliggende hulpprogramma.

De gedeelde verantwoordelijkheid die we met het hulpprogramma beogen, verknopen we ook met de gemeenschapsinstellingen. Concreet gebruiken we de time-out mogelijkheid om ook voor jongeren in veilig verblijf gedeelde trajecten met de gemeenschapsinstellingen vorm te geven.

Daarnaast verknopen we dit hulpprogramma ook met de GES+ voorzieningen. De GES+ voorzieningen zelf zijn sterk vragende partij om in deze beweging mee te gaan. De doelgroep van deze GES+ voorzieningen vertoont sterke linken met de doelgroep die nood heeft aan geslotenheid, en hun expertise is bijgevolg cruciaal in het samen vormgeven van dit hulpprogramma.

Met dit besluit ontwikkelen we een duidelijke doelstelling om in gedeelde verantwoordelijkheid een hulpprogramma te ontwikkelen voor jongeren die ons voor enorme uitdagingen stellen. Elk van deze jongeren hebben zeer complexe hulpvragen, nood aan intensieve ondersteuning op meerdere levensdomeinen en vaak al complexe hulpverleningstrajecten achter de rug. Daarvoor is een netwerkaanpak noodzakelijk, en die netwerkaanpak vereist zowel samenwerking op trajectniveau als acties op organisatie- en netwerkniveau.

De bouwstenen van dit hulpprogramma kwamen tot stand in overleg met een aantal kernpartners voor de ondersteuning aan de doelgroep, met name de coördinatoren van de intersectorale zorgnetwerken, vertegenwoordigers van de voorzieningen, en hun koepelorganisaties, aangevuld met vertegenwoordigers uit de geestelijke gezondheidszorg.

De startdatum van voorliggend besluit is op vraag van het werkveld, gelet op meenemen GES+ profielen, en noodzakelijke verdere netwerkvorming op 1 september 2023 gebracht. Ondertussen kunnen de plaatsen veilig verblijf wel al verder toegewezen worden en zal er op het terrein al zo goed mogelijk samengewerkt worden om de best mogelijke zorg voor deze kinderen te realiseren. Deze timing heeft geen impact op de start van 'fase 2' van het jeugddelinquentierecht vanaf 1 maart 2023.

B. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Hoofdstuk 1. Definities

Artikel 1. Dit artikel definieert de voor dit besluit noodzakelijke begrippen.

Hoofdstuk 2. Hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten

Afdeling 1 Doelstellingen en doelgroep.

Artikel 2 bepaalt de doelstellingen en de doelgroep van het hulpprogramma.

Het hulpprogramma heeft als finaliteit trajecten van jongeren te deblokken door het organiseren van geïntegreerde zorg en ondersteuning op de verschillende levensdomeinen.

De doelgroep van het hulpprogramma bestaat uit jongeren die cumulatief aan de volgende voorwaarden voldoen:

- 1° het ontwikkelingstraject van de jongere is geblokkeerd op verschillende levensdomeinen;
- 2° de jongere kan niet voltijds thuis wonen of enkel mits zeer intensieve ondersteuning;
- 3° de jongere brengt de psychische of fysieke integriteit van zichzelf of anderen in gevaar;
- 4° de jongere gaat met een hoge ambivalentie de hulpverleningsrelatie aan;
- 5° er is geen sprake van een ernstige meervoudige beperking

Of een jongere voldoet aan de bovenvermelde voorwaarden kan duidelijk worden in de loop van een (geëscaleerd) hulpverleningstraject, of van bij aanvang vermoed worden (zoals bijvoorbeeld trajecten van slachtoffers van tienerpooiers of mensenhandel).

Een 'ernstige meervoudige beperking' wordt gedefinieerd als een combinatie van ernstige cognitieve beperkingen én ernstige tekorten in adaptief gedrag én ernstige tekorten op vlak van sensorisch en/of motorisch functioneren.

Afdeling 2 Toeleiding naar het hulpprogramma.

Artikel 3. De aanmelding voor het hulpprogramma kan gebeuren door elke jeugdhulpaanbieder. Dit wordt ruim opgevat als elke natuurlijke persoon of een voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt, in de vorm van rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening of niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening of beide, als vermeld in artikel 3 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, het ondersteuningscentrum en de gemeenschapsinstelling. Gezien ook gerechtelijke jeugdhulp is gevat door het hulpprogramma kan ook de sociale dienst toeleiden naar het hulpprogramma.

Het tweede lid van dit artikel bepaalt bij welk hulpprogramma de aanmelding dient te gebeuren. Het algemene principe is dat jongeren er belang bij hebben om zo dicht mogelijk bij hun leefomgeving te worden begeleid of opgevangen, met name door het hulpprogramma waar de jongere of zijn ouders of opvoedingsverantwoordelijken hun woonplaats (domicilie) of feitelijke verblijfplaats hebben. Afwijkingen zijn uitzonderlijk mogelijk, indien gemotiveerd. Daarbij wordt het belang van de jongere in overweging genomen, maar bijvoorbeeld ook de beschikbare expertise binnen het hulpprogramma in kwestie.

Afdeling 3 Werkingsprincipes en opdrachten van het hulpprogramma

Onderafdeling 1 Werkingsprincipes

Artikel 4 somt de werkingsprincipes op die het hulpprogramma in acht moet nemen.

Onderafdeling 2 Opdrachten

De artikelen 5 tot en met 8 sommen de vier opdrachten van het hulpprogramma op.

Artikel 5 De toeleiding naar het hulpprogramma start steeds met een onderbouwd advies door de partners die instaan voor het vervullen van de opdracht diagnostiek (desgevallend als advies aan de jeugdrechter of jeugdrechtbank) dat onderdeel is van het hulpprogramma.

De partners met diagnostische expertise bundelen daartoe hun expertise binnen het samenwerkingsverband van het hulpprogramma, met oog op het verstevigen van de beschikbare diagnostische expertise en het waarborgen van voldoende neutraliteit bij de inschatting van de zorgnoden van elke aangemelde jongere, los van het aanbod binnen het hulpprogramma. De bestaande actoren die diagnostiek aanbieden voor deze doelgroep worden ingebed in het hulpprogramma.

Effectieve instroom in het hulpprogramma kan enkel na een diagnostisch proces. Dit proces betekent geen vertragende tussenstap om jongeren te oriënteren, maar wordt geïmplementeerd als een snel inzetbare opdracht, in vaak al langlopende trajecten, om duidelijk in kaart te brengen wat het ontwikkelingstraject blokkeert en hoe daaraan verholpen kan worden. Indien het uitzonderlijk niet mogelijk is om de diagnostiek eerst uit te voeren, kan deze stap ook gelijktijdig met de snelle inzet van aanbod gebeuren. Zo kan het gebeuren dat een jeugdrechter in uitzonderlijke omstandigheden een onmiddellijke plaatsing omwille van de veiligheid aangewezen is. We verwijzen hier exemplarisch naar de problematiek van slachtoffers van tienerpooiers die vaak nog niet gekend waren en met een nood aan onmiddellijke beveiliging.

De diagnostiek resulteert in een advies waarin aangegeven wordt of de jongere behoort tot de doelgroep, welke zorg en ondersteuning aangewezen is en met welke urgentie, en welke reguliere capaciteit ingezet kan worden. Indien de jongere niet tot de doelgroep behoort, wordt ook een advies

gegeven m.b.t. een mogelijk alternatief. Indien de jeugdrechter niet akkoord gaat met het gegevens advies, kan hij daarover in dialoog gaan met de partners diagnostiek binnen het hulpprogramma.

Er wordt een advies geformuleerd ten aanzien van de aanmelder, sociale dienst en jeugdrechter of jeugdrechtbank. De gebruikelijke decretale regeling uit artikel 48 van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp waarbij de jeugdrechter of jeugdrechtbank een beschikking of vonnis neemt en daarbij de jeugdhulpvoorziening aanwijst bij wie de functie dient opgenomen te worden (en wanneer aangewezen de bijhorende typemodules) blijft daarbij behouden. Deze werkwijze verloopt gelijkaardig aan de werkwijze die we met het oriëntatietraject beogen bij toeleiding naar de gemeenschapsinstellingen in het kader van het jeugddelinquentierecht.

De minister legt de kwaliteitsnormen vast waaraan de diagnostiek moet voldoen.

Artikel 6. Het hulpprogramma verbindt zich tot het realiseren van gepaste zorg en ondersteuning op maat voor jongeren met geblokkeerde ontwikkelingstrajecten in een aangepast geïntegreerd traject.

De start van het traject is steeds een moment van matching tussen het diagnostisch advies en de beschikbare expertise en middelen in het hulpprogramma. Een traject dat het hulpprogramma opstart, heeft altijd een transparant aanspreekpunt voor de jongere die de gemaakte afspraken op trajectniveau opvolgt en de hulp coördineert. Er wordt samen met de jongere en de context gewerkt aan een zorg- en ondersteuningsplan met doelstellingen dat voor iedereen begrijpelijk is, en dat als instrument wordt gehanteerd om samen de voortgang te bespreken en aan de rechtbank te rapporteren. Daarnaast zorgt het hulpprogramma ervoor dat er in trajecten snel geschakeld kan worden, zowel bij opstart als in de loop van het traject, en dat er, indien nodig, een antwoord geboden wordt op vragen naar een vorm van geslotenheid, inclusief snel inzetbare en tijdelijke verblijfs capaciteit. Daarnaast wordt er doorheen het traject gepast omgegaan met verontrusting, en wordt in functie van continuïteit van hulp ook gewerkt aan een vervolgperspectief. Het realiseren van trajectondersteuning kan in samenwerking gebeuren met partners die eerder al bij de hulpverlening betrokken waren.

Om vraag en aanbod in het werkingsgebied op elkaar af te stemmen wordt ook hier geëxpliciteerd dat een onafhankelijk overzicht moet worden bijgehouden van het geheel van jongeren die bij het hulpprogramma zijn aangemeld.

De beslissing over de toekenning van een aanvullend geïndividualiseerd budget is enkel mogelijk na goedkeuring en toetsing door het agentschap dat de beschikbare middelen correct worden beheerd, rekening houdend met de vraag en aanbod in een werkingsgebied van het hulpprogramma.

§2. stelt expliciet dat het hulpprogramma een jongere die aan de voorwaarden van de doelgroep voldoet, binnen de beschikbare capaciteit, niet kan weigeren te begeleiden. Ook in het decreet integrale jeugdhulp is de mogelijkheid om verplicht toe te wijzen geconditioneerd op het beschikbaar zijn van capaciteit. De begeleidingsplicht in het intersectorale zorgnetwerk wordt door de partners aangegeven als een werkzaam element, en wordt hier overgenomen. Dit impliceert eveneens dat het hulpprogramma de begeleiding niet eenzijdig kan stopzetten.

§ 2. bepaalt vervolgens verder de omstandigheden waarin de begeleiding in het hulpprogramma kan worden stopgezet. Daarbij wordt het belang van een duurzaam vervolgperspectief benadrukt. Ook bij een eenzijdige stopzetting van de begeleiding op vraag van de jongere binnen de vrijwillige hulpverlening is het aangewezen om verder aanklappend te werken.

Artikel 7 voorziet dat het hulpprogramma als opdracht heeft de dynamiek van escalaties naar steeds meer gespecialiseerde en ingrijpende hulp te doorbreken door een gezamenlijke aanpak proactief en op maat in trajecten in te brengen en dit via ondersteuning vanuit specifieke expertise in outreachend werken, preventie en vroegdetectie samen met de reeds betrokken jeugdhulpaanbieders.

Het ontwikkelen van een specifiek aanbod heeft als risico dat het een aanzuigeffect heeft en dat meer en meer jongeren ervoor worden aangemeld. Daarom heeft het hulpprogramma als opdracht om hun expertise te verbinden met andere actoren zodat geblokkeerde ontwikkelingstrajecten ook vermeden kunnen worden.

Artikel 8 bepaalt tenslotte dat het hulpprogramma een belangrijke opdracht heeft inzake leren, ontwikkelen en formuleren van beleidsaanbevelingen. Aanvullend op het vormgeven van trajecten, inclusief diagnostiek en proactief versterken, heeft het hulpprogramma ook een opdracht om de structurele samenwerking verder uit te bouwen, en regelmatig stil te staan bij de gerealiseerde impact om vervolgens gericht te kunnen bijsturen.

Afdeling 4 Werkingsgebied

Artikel 9 bepaalt het werkingsgebied van het hulpprogramma. De afbakening van het werkingsgebied moet toelaten om voldoende nabij te zijn, maar houdt tegelijkertijd rekening met de beschikbaarheid van specifieke expertises. De doelgroep van het hulpprogramma is een heel kleine deelgroep van de jongeren in de gespecialiseerde jeugdhulp met nood aan specifieke expertises die doorgaans (historisch) provinciaal of zelfs Vlaams geprogrammeerd werden. Om expertise op te bouwen is het noodzakelijk om een voldoende groot aantal actoren met expertise voor de doelgroep bij elkaar te kunnen brengen. Om voldoende capaciteit en voldoende expertise te genereren, baseren we ons op de werkingsgebieden van de huidige drie intersectorale zorgnetwerken, die vandaag ook al een clustering van referentieregio's zijn.

Afdeling 5 Erkenning en subsidiëring van het hulpprogramma

Artikel 10 §1 bepaalt dat de minister met behoud van de toepassing van de sectorale subsidieregels en binnen de beschikbare kredieten middelen kan toekennen aan een samenwerkingsverband om de doelstellingen van het hulpprogramma te realiseren. De middelen worden toegekend volgens de vastgestelde nood binnen elk werkingsgebied.

§ 2 somt de minimale partners met specifieke expertise op waaruit het samenwerkingsverband moet bestaan. Het besluit schrijft voor dat het samenwerkingsverband alle actoren met relevante expertise voor deze doelgroep verzamelt, en tegelijkertijd tot een werkzaam geheel komt met minstens volgende partners: de gemandateerde voorzieningen, de sociale dienst, de toegangspoort, voorzieningen erkend door het agentschap Opgroeien en het Vlaams agentschap voor personen met een handicap, de gemeenschapsinstellingen en de geestelijke gezondheidszorg. We enten ons voor de opsomming van partners op de ervaring met de intersectorale zorgnetwerken en identificeren de verschillende partners die ook in die zorgnetwerken samen trajecten vormgeven.

De gemeenschapsinstellingen zijn een vaste partner om geïntegreerd het traject binnen het hulpprogramma mee vorm te geven. Dit kadert in hun opdracht om time-out aan te bieden voor de doelgroep van het hulpprogramma, maar ook vanuit de forensische expertise die in de trajecten van het hulpprogramma nodig kan zijn.

Voor de actoren erkend door het agentschap verankeren we het engagement ten aanzien van het hulpprogramma in hun erkenningsvoorwaarden (cf. wijzigingsbepalingen bij dit besluit).

Het samenwerkingsverband werkt nauw samen met actoren van onderwijs en werk en met de jeugdmagistratuur.

Artikel 11 betreft de aansturing van het samenwerkingsverband. De vorm van aansturing kan verschillen per samenwerkingsverband, afhankelijk van de bestaande regionale praktijken en verhouding. De aansturing heeft een dubbel doel, en zet zowel in op de opvolging van het verloop van de verschillende trajecten (samenwerking op microniveau) als op de versterking van de structurele samenwerking over trajecten heen (meso- en macroniveau). Daarnaast voorziet het agentschap ook in een opvolging van de verschillende hulpprogramma's over de werkingsgebieden heen.

Artikel 12 voorziet in erkenningsvoorwaarden van het samenwerkingsverband. De overheid verwacht het afsluiten van een samenwerkingsprotocol, een jaarlijkse financiële rapportage en een tweejaarlijkse inhoudelijke rapportage. Het samenwerkingsprotocol bevat een oplistings van de concrete partners en de afbakening van het werkingsgebied, aangevuld met concrete afspraken over hoe de samenwerking vorm krijgt, hoe het samenwerkingsverband wordt aangestuurd, en hoe informatie gedeeld wordt. De tweejaarlijkse inhoudelijke rapportage wordt vertaald in een actieplan om het samenwerkingsverband te laten groeien in gedeelde verantwoordelijkheid. De timing van de opmaak van het actieplan, en de rapportage erover, wordt afgestemd op de timing van de inhoudelijke rapportage van de netwerken geestelijke gezondheid voor kinderen en jongeren.

Om een doorstart op korte termijn te kunnen maken, wordt vertrokken van de regio's van de huidige drie intersectorale zorgnetwerken, en wordt met de bestaande intersectorale zorgnetwerken gekeken hoe het bestaande intersectorale zorgnetwerk moet evolueren om op basis van dit besluit het samenwerkingsverband voor het voorliggende hulpprogramma te vormen.

Afdeling 6 Handhaving

Artikel 13 De uitvoering van de opdrachten in het kader van het hulpprogramma is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de verschillende betrokken partners en de overheid. In co-creatie wordt gezocht naar wat ieder vanuit zijn rol kan bijdragen. Tegelijkertijd is het de rol van de overheid om in te grijpen wanneer het hulpprogramma onvoldoende gerealiseerd wordt, en er structureel geen gepaste antwoorden voor de beoogde doelgroep gevonden worden.

Dit artikel somt de handhavingsmogelijkheden op van het agentschap indien het hulpprogramma niet meer voldoet aan zijn verplichtingen en opdrachten.

Hoofdstuk 3. Wijzigingsbepalingen

Afdeling 1. Wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juni 2010 tot vaststelling van de investeringssubsidie en de bouwtechnische en bouwfysische normen voor de door het agentschap Opgroeien regie erkende voorzieningen en vergunde diensten

Artikel 14 is een materiële aanpassing van de naam van de typemodule beveiligend verblijf naar veilig verblijf.

Afdeling 2. Wijziging aan het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp

Artikel 15 voegt de definitie van dit besluit toe aan de definities in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp.

Artikel 16 punt 1 is een materiële aanpassing van de naam van de typemodule beveiligend verblijf naar veilig verblijf.

Punt 2 Gelet op de met het decreet betreffende het jeugdgedelinquentierecht ingezette evolutie naar het scheiden van de residentiële opvang van jongeren die jeugdgedelicten plegen en jongeren die omwille van een verontrustende opvoedingssituatie begeleid moeten worden, wordt de verplichting voor voorzieningen om op jaarbasis in uitstroombmogelijkheden te voorzien voor jongeren die in een gemeenschapsinstelling verblijven, uitgebreid met jongeren die in een voorziening verblijven die is erkend voor de typemodule veilig verblijf.

Artikel 17 Punt 1 is een materiële aanpassing van de naam van de typemodule beveiligend verblijf naar veilig verblijf.

Met punt 2 wordt een bijzondere erkenningsvoorwaarde ingevoerd voor voorzieningen die erkend zijn om de typemodule veilig verblijf aan te bieden in die zin dat aan veilig verblijf uitsluitend minderjarigen kunnen worden toevertrouwd die na diagnostiek weerhouden werden voor het hulpprogramma, na aanmelding door de jeugdrechter, en waarvoor een vorm van geslotenheid tijdelijk noodzakelijk is omwille van de bescherming van de psychische of fysieke integriteit van de minderjarige. Indien het uitzonderlijk niet mogelijk is om de diagnostiek eerst uit te voeren, volstaat de aanmelding bij het hulpprogramma, en kan de diagnostiek ook gelijktijdig met de snelle inzet van veilig verblijf, desgevallend GES+, gebeuren.

Met punt 3 wordt de bijzondere erkenningsvoorwaarde van het aanbieden van diagnostiek opgeheven voor voorzieningen bijzondere jeugdbijstand met een typemodule veilig verblijf. De opdracht van diagnostiek wordt immers ingebed in het hulpprogramma.

Met punt 4 wordt de bijzondere erkenningsvoorwaarde rond geslotenheid en veiligheid voor voorzieningen bijzondere jeugdbijstand die erkend zijn om de typemodule veilig verblijf aan te bieden geëxpliciteerd. Er wordt verwacht dat de voorziening in afstemming en via regelmatige bijsturing met de andere partners van het hulpprogramma binnen het werkingsgebied een pedagogisch beleid ontwikkelt zowel rond relationele als infrastructurele veiligheid, dat minstens de mogelijkheid tot geslotenheid omvat, en dat de modaliteiten en de individuele invulling ervan in het traject van de jongere worden opgenomen in het huishoudelijk reglement van de voorziening.

Met punt 5 wordt de bestaande erkenningsvoorwaarde voor voorzieningen veilig verblijf rond afzondering en vrijheidsbeperkende maatregelen gewijzigd. Deze worden geënt op voorwaarden en modaliteiten in het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Artikel 18 voegt een bijzondere erkenningsvoorwaarde toe voor GES+ voorzieningen in die zin dat het GES+ aanbod uitsluitend kan worden inzetten voor jongeren die werden weerhouden bij het hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten. De administrateur-generaal kan afwijkingen toestaan op organisatieniveau omwille van de specificiteit van de doelgroep, in het bijzonder voor die GES+ settings die gespecialiseerd zijn in de begeleiding van jongeren met ernstig meervoudige beperkingen.

Artikel 19 bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 20 bepaalt dat de Vlaamse minister, bevoegd voor welzijn, belast is met de uitvoering van dit besluit.

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel voor de legistische verankering van het nieuwe hulpprogramma heeft geen budgettaire implicaties.

Inspectie van Financiën

Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 8 februari 2023 (referentie: IF/23/399).

In het dossier aan de Inspectie van Financiën werd nog uitgegaan van een aparte startdatum voor veilig verblijf en voor GES+. De stakeholders geven de voorkeur aan een gezamenlijke startdatum. We gaan daar in het besluit positief op in.

Begrotingsakkoord

Met toepassing van artikel 31 §2 2° van het BVR VCO is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist.

B. ESR-TOETS

De ESR-impact van voorliggend voorstel bedraagt ESR neutraal.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 Personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
  - 2 Werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
  - 3 Investerings en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
  - 4 Ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.
- Conclusie:** het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het voorbereidend overleg met de stakeholders heeft geresulteerd in voorliggend besluit, waarin de contouren van de noodzakelijke samenwerking rond veilig verblijf en GES+ werden uitgetekend.

De komende maanden nemen we de tijd om de samenwerkingsverbanden te formaliseren en het hulpprogramma inhoudelijk verder op punt te stellen, zodat ze na goedkeuring door de minister van welzijn, volksgezondheid en gezin en het hulpprogramma vanaf 1 september 2023 een doorstart kunnen maken.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan bijgaand voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering voor het uitvoeren van een hulpprogramma voor geblokkeerde ontwikkelingstrajecten;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS